



We krijgen nieuwe burenen. Want de oude Bondsrepubliek is bezig te verdwijnen

Posted on 22 september 2026 by Willem Melching

De Duitse denker Arthur Schopenhauer schreef ooit: 'Het ergste moet nog komen.' Dat bleek afgelopen zondag weer eens een wijze uitspraak te zijn. Het kan inderdaad altijd nog erger. De deelstaatverkiezingen in Mecklenburg-Vorpommern en Berlijn overtroffen nog de dramatiek van de verkiezingen in Saksen-Anhalt van 6 september.

In beide deelstaten was op heftige wijze campagne gevoerd. De verschillende partijen lagen nek-aan-nek in de peilingen of balanceerden juist op de afgrond van de kiesdrempel. Kortom: voor de liefhebbers van politiek spektakel was er veel te halen.

Ook de uitslagen hadden een historische dimensie. De gevestigde orde schudt op zijn grondvesten. Na deze septembermaand is de Bondsrepubliek zoals wij die kenden definitief voorbij.

Feodale traditie

Beginnen we bij Mecklenburg-Vorpommern. Geheel in de feodale tradities die het geboorteland van onze voormalige prins-gemaal Hendrik (1876-1934) altijd al kenmerkten, bestuurde de SPD de deelstaat als een soort privédomein. Onder leiding van voorvrouw Manuela Schwesig was de partij daar onbetwist heer en meester.

Dat Schwesig via schimmige constructies miljoenen uit Rusland het land wist in te sluizen, mocht de pret niet drukken. Ook subsidiefraude en per abuis verbrande papieren konden haar reputatie niet schaden. In de economisch zeer zwakke deelstaat was en is elk miljoentje welkom.

Dat Schwesig weinig verkeerd kan doen in de ogen van de kiezers blijkt wel uit de uitslag. Zij maakte van moeizame peilingen op de valreep nog een inhaalrace. De AfD won maar liefst 21,5 procent en werd met 38,2 procent de grootste. Maar de partij heeft geen absolute meerderheid kunnen veroveren. De SPD kan met 35,5 procent samen met de Linke (6,5) en de Grünen (5,7) blijven regeren. Het goede resultaat van de SPD is geheel en al verbonden aan de persoon van Schwesig en heeft weinig relatie met de zieltogende sociaaldemocratie in de rest van Duitsland.

Grote schok

Op zich dus geen verrassingen ten opzichte van de peilingen, maar de grote schok is natuurlijk het feit dat de CDU onder de kiesdrempel van 5 procent is gebleven. De christendemocraten zijn al sinds 1949 het fundament van de Duitse democratie. De partij die in 1989-1990 met vaste hand de voormalige DDR liquideerde en de Oost-Duitsers een nieuwe *Heimat* in de *soziale Marktwirtschaft* wist te geven. Uitgerekend die partij is voor het eerst in de geschiedenis van de Bondsrepubliek niet langer vertegenwoordigd in een van de deelstaatsparlementen. Veel dramatischer kan de teloorgang van de Duitse *Volksparteien* niet worden gesymboliseerd.

De eens zo trotse CDU van Konrad Adenauer, Helmut Kohl en Angela Merkel heeft definitief de aansluiting bij het politieke midden en rechts verloren. Onder de kiesdrempel blijven betekent dat je op de vuilnisbelt van de *Sonstige* (de 'overige partijen') terecht bent gekomen. De liberale FDP ligt daar al langer, op sterven na dood, en krijgt nu dus gezelschap van de illustere CDU.

Ook in Berlijn vonden zondag verkiezingen plaats en ook hier stonden spanning en sensatie op het programma. De CDU-burgemeester faalde totaal tijdens een stroomuitval afgelopen januari en stond er in de peilingen niet al te best voor. Met een verlies van een kleine 10 procent viel de schade zelfs nog mee. In de betere buitenwijken werd nog volgens de oude conventies gestemd. De AfD deed het in het traditioneel linkse Berlijn niet eens zo slecht: met een winst van ruim 7 procent kwam de partij op 16,3 procent. Dat is onder het gemiddelde van de landelijke peilingen, maar toch.

De grote sensatie in Berlijn was de winst van die Linke. Deze radicaal-linkse populistische partij wist op grote schaal kiezers van SPD en Grünen in te palmen. Maar hoe links zijn ze bij die Linke eigenlijk? Hun Rusland-standpunt ligt tamelijk dicht bij dat van de AfD. Ze veroordelen de Russische inval, maar daar blijft het dan ook bij. Ze zijn overtuigd pacifistisch, tegen wapenleveranties aan Oekraïne, en zijn strikt tegen de herinvoering van de dienstplicht.

Hoe sociaal ze zijn bij die Linke is eveneens de vraag, want met hun draconische voorstellen tegen projectontwikkelaars jagen ze de laatste investeerders in woningbouw de stad uit.

Hamas en Clans

Ronduit pijnlijk voor het aanzien van de Bondsrepubliek is het standpunt van die Linke inzake Israël en Hamas. Delen van de partij zien de islamitische terreurorganisatie als een legitieme verzetsbeweging. Even symbolisch als gënant was de aanwezigheid van een bekende Hamas-propagandist op een *Wahlparty* van die Linke in stadsdeel Neukölln. Dat de man in kwestie ook nog gelieerd wordt aan de georganiseerde misdaad van zogeheten *Clans* maakte het nog saillant.

In theorie zou een coalitie van CDU, SPD en Grünen de stad met een heel kleine meerderheid kunnen gaan regeren. Maar de Grünen hebben al laten weten dat ze wel met die Linke in zee willen. Of de SPD de lokroep van het pluche kan weerstaan, is zeer de vraag.

Historische breuk

De pijnlijke ondergang van de CDU in Mecklenburg-Vorpommern is een signaal dat de Bondsrepubliek zoals wij die kennen aan het verdwijnen is. Dat geldt *a fortiori*

tevens voor de uitslag in Berlijn. Uitgerekend in de hoofdstad van het land komt waarschijnlijk een regering aan de macht onder leiding van een partij die wil breken met alle basisprincipes van de Bondsrepubliek. Om te beginnen met Adenauers *Westbindung*: trouw NAVO-lidmaatschap en integratie in de EU om de democratie overeind te houden en de Russen buiten de deur. Ook staat die Linke model voor een breuk met Adenauers toenadering tot de Joden en de staat Israël. Dat was het begin van *Wiedergutmachung* en de lange pijnlijke weg van *Vergangenheitsbewältigung*.

Merkel verklaarde ooit het bestaan van Israël tot een kerndoel van de Duitse buitenlandse politiek. Maar nu gaan zich pijnlijke taferelen afspelen wanneer er hoog bezoek uit Israël naar Berlijn komt. Uit hoofde van haar functie als burgemeester zal Linke-voorzitter Elif Eralp dan toch aanwezig moeten zijn. Daarbij zullen de wanvertoningen in het Amsterdam van haar collega Femke Halsema verbleken.

Moet het ergste nog komen, zoals Schopenhauer zei? Er komen hoe dan ook altijd weer nieuwe verkiezingen aan. Zo gaat dat nu eenmaal in een democratie.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? [**Doneren kan zo**](#). **Hartelijk dank!**